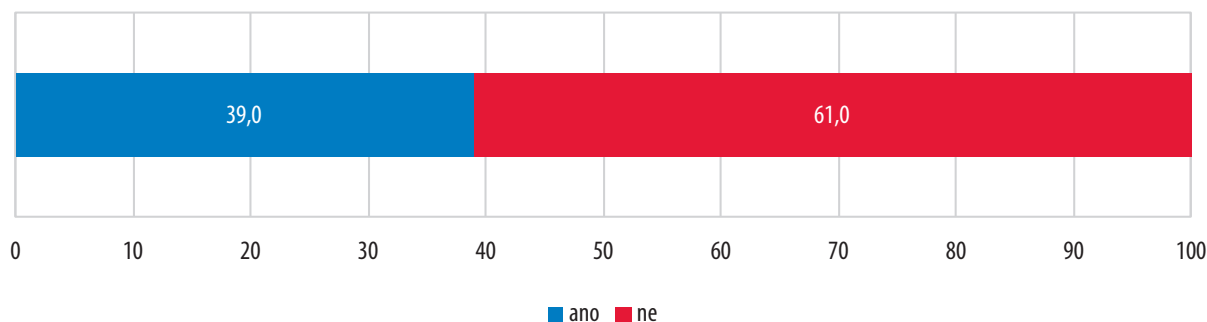

Analýza příčin neúspěšnosti žáků a opatření škol

Pro zvýšení úspěšnosti žáků při vykonávání společné části maturitní zkoušky je nutné, aby se vedení příslušných škol podrobně zabývalo hledáním příčin této dlouhodobé neúspěšnosti a na základě své analýzy přijímalo a realizovalo v průběhu celého vzdělávacího procesu potřebná opatření.

Graf 14

Prokazatelné provedení analýzy příčin neúspěšnosti u maturitní zkoušky ze strany školy – podíl škol (v %)

Při inspekční činnosti v hodnocených školách Česká školní inspekce zjistila, že vlastní analýzu příčin neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky prokazatelně provádí pouze necelé dvě pětiny těchto škol. V rámci těchto analýz školy nejčastěji vyhodnocují neúspěšnost žáků v jednotlivých dílčích zkouškách společné části maturitní zkoušky, nicméně tyto školy zahrnují do analýzy neúspěšnosti pouze tzv. čistou míru neúspěšnosti⁷ namísto hrubé míry neúspěšnosti, která zahrnuje také žáky nekonající maturitní zkoušku z důvodu neprospěchu v závěrečném ročníku studia. Tento postup snižuje možnost hledání a nacházení příčin neúspěchu žáků v širších souvislostech, zejména v celém předchozím průběhu vzdělávací dráhy. V analýzách škol je zpravidla uvedena jako jedna z příčin slabých průběžných výsledků vzdělávání žáků vysoká žákovská absence, je také zmíněna chybějící motivace ke studiu či malý zájem žáků o daný obor vzdělání. Jen v ojedinělých případech byl součástí analýzy způsob provádění přijímacího řízení, metody a formy výuky či fluktuace žáků během studia. Znamená to tedy, že většina hodnocených škol hledá příčiny malé úspěšnosti svých žáků primárně (či pouze) u těchto žáků, aniž by reflektovala své vlastní nedostatky.

Na nedostatečnou motivaci žáků upozorňují také středoškolští učitelé českého jazyka, cizích jazyků a matematiky, kteří ji považují za největší překážku omezující výkon učitelské profese, ovšem opět bez vlastní sebereflexe a posouzení míry invence, kterou do procesu vzdělávání žáků vkládají. Nízkou motivaci jako překážku uvedlo 44 % dotázaných učitelů hodnocených škol (ve vzorku ostatních středních škol ve školním roce 2017/2018 ji uvedlo 30 % učitelů).

Většina středních škol (61 %) však žádnou analýzu příčin neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky neprovádí. Výsledky vzdělávání žáků jsou pouze sumarizovány a publikovány ve výročních zprávách. Tyto školy se omezují na pouhé konstatování nízkých vzdělávacích předpokladů žáků, aniž by však na ně reagovali např. stanovením určitých limitů při přijímacím řízení. Systematická analýza příčin neúspěšnosti žáků ve společné části maturitní zkoušky zpravidla v hodnocených školách chybí.

Česká školní inspekce reagovala na nedostatečné vyhodnocování příčin neúspěšnosti žáků, v hodnocených školách upozornila ředitele školy na nekomplexnost prováděné ana-

⁷ Čistá míra neúspěšnosti = podíl žáků, kteří neuspěli ve společné části maturitní zkoušky, z celkového počtu žáků konajících maturitní zkoušku.